

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av överenskommelsen om ändring av den nordiska äktenskapskonventionen samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att riksdagen skall godkänna den i Stockholm den 26 januari 2006 ingångna överenskommelsen mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om ändring av den s.k. nordiska äktenskapskonventionen. I propositionen föreslås också att riksdagen godkänner en lag om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen.

De nya konventionsbestämmelserna gäller tillämplig lag på förmögenhetsförhållanden mellan makar som är, och när de ingick äktenskap, var medborgare i en fördragsslutande stat. Makar skall ges möjlighet att inom vissa gränser avtala om den lag som skall tillämpas på deras förmögenhetsförhållanden. Om makarna inte slutit ett sådant avtal, tillämpas såsom nu lagen i den av staterna där

makarna vid äktenskapets ingående tog hemvist. I sådana fall byts den tillämpliga lagen sedan vardera maken har tagit hemvist i en annan fördragsslutande stat. Med avvikelse från nu gällande bestämmelser byts den tillämpliga lagen i allmänhet inte omedelbart, utan först då makarna varit bosatta i en annan fördragsslutande stat i minst två år.

Överenskommelsen träder i kraft den första dagen i den månad som infaller två månader närmast efter det att överenskommelsen har tillträtts av alla de fördragsslutande staterna.

Lagen om sättande i kraft av bestämmelserna i överenskommelsen avses träda i kraft samtidigt med överenskommelsen vid en tidpunkt som fastställs genom förordning av republikens president.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
MOTIVERING	3
1 Nuläge	3
2 Bedömning av nuläget	3
3 Överenskommelsens innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland	4
4 Lagförslag	6
5 Propositionens konsekvenser	7
6 Beredningen av propositionen	7
7 Ikraftträdande	7
8 Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning	7
LAGFÖRSLAG	9
Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i överenskommelsen om ändring av den mellan de nordiska länderna ingångna konventionen innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap	9
FÖRDRAGSTEXT	11
Överenskommelse mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om ändring av konventionen mellan Finland, Danmark, Island, Norge och Sverige undertecknad i Stockholm den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap	11
BILAGA	13
FÖRORDNINGSUTKAST	13
Förordning om sättande i kraft av överenskommelsen om ändring av den nordiska äktenskapskonventionen och ikraftträdande av lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i överenskommelsen	13

MOTIVERING

1 Nuläge

Finland, Danmark, Island, Norge och Sverige slöt i Stockholm den 6 februari 1931 en konvention, innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap (*den nordiska äktenskapskonventionen* FördrS 20/1931). Bestämmelserna om vilken stats lag som skall tillämpas på makarnas förmögenhetsförhållanden ingår i artikel 3 i konventionen. Enligt denna bedöms rättsverkningarna av ett äktenskap, såvitt angår makarnas förmögenhetsförhållanden enligt lagen i den av staterna, där makarna vid äktenskapets ingående tog hemvist.

Den lag som skall tillämpas på makarnas förmögenhetsförhållanden kan bytas under äktenskapet. Om makarna senare har tagit hemvist i en annan fördragsslutande stat, skall den statens lag tillämpas, såvitt det inte är fråga om verkan av en rättshandling som tidigare har företagits. Den tillämpliga lagen byts dock inte när makarna tar hemvist i en stat som inte är part i den nordiska äktenskapskonventionen.

I nämnda artikel 3 ingår i stycke 2 en bestämmelse om makes behörighet att råda över fast egendom eller vad därmed är likställt som är belägen i en fördragsslutande stat. På sådan egendom tillämpas lagen i den stat där egendomen är belägen.

I artikel 4 i konventionen ingår en bestämmelse om vilken stats lag som skall tillämpas vid bedömningen av om ett äktenskapsförord är giltigt i avseende på formen. Enligt konventionsbestämmelsen skall ett äktenskapsförord i avseende på formen anses giltigt om det tillkommit i enlighet med den lag, som enligt artikel 3 var tillämplig på makarnas förmögenhetsförhållanden, eller om det uppfyller formföreskrifterna i en stat där kontrahenterna eller en av dem var medborgare.

De ovan refererade konventionsbestämmelserna tillämpas, om makarna redan vid in-

gången av äktenskapet var medborgare i någon fördragsslutande stat. Dessutom förutsätts att makarna vid ingången av äktenskapet tog hemvist i någon fördragsslutande stat. Om dessa förutsättningar inte uppfylls avgörs frågan om vilken lag som skall tillämpas på makarnas förmögenhetsförhållanden enligt de internationellt privaträttsliga bestämmelserna i var och en fördragsslutande stat. För Finlands del ingår dessa bestämmelser i 129—137 § i äktenskapslagen (234/1929).

2 Bedömning av nuläget

Den lag som skall tillämpas på makarnas förmögenhetsförhållanden byts enligt artikel 3 omedelbart efter det att makarna tagit hemvist i en annan fördragsslutande stat. Detta var motiverat på 1930-talet, eftersom lagstiftningen om äktenskap var mycket likartad i alla nordiska länder. Ett byte av den tillämpliga lagen invercade då i mycket ringa grad på rättsförhållandena mellan makarna. Också nuförtiden är grundprinciperna för lagstiftningen gemensamma, men detaljdivergenserna har ökat. På grund av dessa divergenser kan ett omedelbart byte av tillämplig lag i hög grad inverka på avvitrningen av egendomen vilket med hänsyn till makarna kan leda till överraskande och oväntade slutresultat.

Bestämmelserna i nämnda artikel 3 är tvingande. Makar på vilka den nordiska äktenskapskonventionen tillämpas kan inte ingå ett avtal om vilken stats lag som skall tillämpas på äktenskapets förmögenhetsförhållanden. Dessa makar är därför i en annan ställning än de på vilka tillämpas äktenskapslagens bestämmelser om tillämplig lag på makars förmögenhetsförhållanden. Det finns ett behov av att tillåta sådana avtal. Genom att avtala om den lag som skall tillämpas på äktenskapets förmögenhetsförhållanden kan makarna trygga att den tillämpliga lagen inte byts, fastän de senare flyttar till en annan

fördragsslutande stat. På detta sätt kan de bättre förutse slutresultatet av en avvitrning. Tanken att makar skall ha en möjlighet att avtala om vilken lag som skall tillämpas på äktenskapets förmögenhetsförhållanden är numera tämligen allmänt accepterad inom den internationella privaträtten. Den nordiska äktenskapskonventionen är till denna del inte längre tidsenlig.

Man har ansett att bestämmelserna i den nordiska äktenskapskonventionen blir tillämpliga, fastän makar som uppfyller de ovan angivna bestämmelserna om medborgarskap och första gemensamma hemvist senare under äktenskapet har tagit hemvist i en stat som inte är en fördragsslutande stat. Enligt rådande uppfattning tillämpas då lagen i den fördragsslutande stat där makarna var bosatta omedelbart innan de flyttade till den tredje staten. Hur länge makarna levit utanför de nordiska länderna saknar betydelse. Detta kan leda till att på makarnas förmögenhetsförhållanden skall tillämpas lagen i en sådan stat som parterna inte längre under en lång tid haft någon saklig anknytning till.

3 Överenskommelsens innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland

Genom den överenskommelse som de fördragsslutande parterna ingick den 26 januari 2006 i Stockholm avtalade man att ändra artikel 3 och 4 i den nordiska äktenskapskonventionen samt att foga till konventionen artiklarna 3 a—3 c och 4 a. Dessa ändringar togs in i artikel I i överenskommelsen.

Artikel II i överenskommelsen gäller övergångsbestämmelser. Enligt dem tillämpas bestämmelserna i överenskommelsen inte, om makarnas äktenskap upplösts eller makarna har beviljats hemskillnad innan överenskommelsen träder i kraft. I dessa fall tillämpas äktenskapskonventionen sådan den löd före de överenskomna ändringarna.

Artikel III i överenskommelsen innehåller bestämmelser om tillämpningen av överenskommelsen på Färöarna och i Grönland. Artiklarna IV och V i överenskommelsen innehåller sedvanliga bestämmelser om att tillträda överenskommelsen och om deponering av överenskommelsen.

Nedan behandlas närmare innehållet i de överenskomna ändringarna av och tilläggen till den nordiska äktenskapskonventionen.

Artikel 3. I stycke 1 i artikeln definieras de makar på vilka artikeln kan tillämpas och föreskrivs om tillämplig lag. Enligt detta tillämpas på förmögenhetsförhållanden mellan makar lagen i den av staterna där makarna tog hemvist när de ingick äktenskapet. En tilläggsförutsättning är att makarna är, och när de ingick äktenskapet, var medborgare i en fördragsslutande stat. Bestämmelsen motsvarar vad som också för tillfället gäller.

Stycke 2 i artikeln gäller ett byte av den lag som skall tillämpas. Om båda makarna senare har tagit hemvist i en annan fördragsslutande stat och har varit bosatta där i minst två år, tillämpas i stället den statens lag. Den lag som skall tillämpas byts alltså inte längre omedelbart, utan först efter en väntetid. Från denna huvudregel sker dock en avvikelse, om båda makarna tidigare under äktenskapet haft hemvist i den nya hemviststaten eller båda makarna är medborgare i den staten. I dessa fall där vardera maken redan tidigare haft en stark anknytning till den nya hemviststaten har det ansetts motiverat att lagen i den staten genast skall kunna tillämpas då makarna tagit hemvist där. Bestämmelsen motsvarar i sak vad som i 129 § 2 mom. i äktenskapslagen bestäms om den lag som tillämpas på makars förmögenhetsförhållanden. Skillnaden är dock att i äktenskapslagen tillämpas en väntetid om 5 år. I nordiska förhållanden har en så lång väntetid inte ansetts nödvändig.

Artikel 3 a. I artikeln ges sådana makar som avses i artikel 3 en möjlighet att avtala att lagen i en fördragsslutande stat skall tillämpas på äktenskapets förmögenhetsförhållanden. Som tillämplig lag kan väljas lagen i den fördragsslutande stat där någon av makarna har hemvist eller är medborgare när avtalet ingås. Ett lagvalsavtal får ingås även före äktenskapet. För att avtalet i detta fall skall höra till området för äktenskapskonventionen, skall dock makarna vid tidpunkten för vigseln vara medborgare i någon fördragsslutande stat och vid ingången av äktenskapet ta hemvist i någon fördragsslutande stat.

I stycke 2 i artikeln breddas valmöjligheten att gälla också lagen i den fördragsslutande stat där båda makarna senast samtidigt hade

hemvist. Denna möjlighet kan användas då den ena av eller båda makarna under äktenskapet har tagit hemvist i en annan fördragsslutande stat. Detta innebär att t.ex. makar som sedan de bott i Finland flyttar till Sverige ännu efter att de tagit hemvist där kan avtala om att finsk lag skall tillämpas på deras förmögenhetsförhållanden.

Artikel 3 b. I artikeln görs ett undantag från den i artikel 3 bestämda eller i enlighet med artikel 3 a avtalade tillämpliga lagen. Enligt artikeln skall makes behörighet att råda över fast egendom, det som är likställt med sådan eller över bostad alltid bedömas enligt lagen i den fördragsslutande stat där egendomen är belägen.

När det gäller fast egendom eller vad som är likställt med sådan gäller identiska bestämmelser också enligt gällande artikel 3 stycke 2 i konventionen. Bestämmelsen syftar till att främja säkerhet och trygghet i fastighetsrätten. Tack vare bestämmelsen behöver man inte på rättshandlingar som avser en fastighet i en fördragsslutande stat, t.ex. överlåtelser eller pantsättning, tillämpa en annan fördragsslutande stats bestämmelser om äktenskap. En utvidgning av bestämmelsen att gälla också bostad ansågs nödvändigt pga. den utveckling inom lagstiftningen som skett i de fördragsslutande staterna. En makes rätt att bestämma om bostaden utan samtycke av den andra maken är nuförtiden i vissa fall begränsad oberoende av om bostaden utgör fast egendom eller jämförbar egendom. Eftersom begränsningarna i de olika fördragsslutande staterna inte har helt identiskt innehåll, finns det ett behov av att bestämma att frågan om behovet av makens samtycke alltid skall avgöras enligt lagen i den stat där egendomen är belägen. Bestämmelsen underlättar rättshandlingar i fråga om en bostad i den stat där bostaden är belägen.

Artikel 3 c. Artikeln gäller verkningarna av en rättshandling som en make företagit i en situation där den lag som skall tillämpas på makarnas förmögenhetsförhållanden senare byts antingen direkt på grundval av lag eller som en följd av ett avtal som makarna ingått i enlighet med artikel 3 a. Enligt stycke 1 i artikeln inverkar ett byte av lag inte på rättsverkningarna av en rättshandling som har företagits tidigare. Rättshandlingar som

avses här är t.ex. gäld som gjorts för familjens underhåll samt överlåtelse och pantsättning av bostadslösöre. Bestämmelsen motsvarar vad som också för tillfället gäller enligt artikel 3.

I stycke 2 i artikeln görs ett undantag från principen om att ett byte av den lag som skall tillämpas inte inverkar på rättsverkningarna av en rättshandling som har företagits tidigare. Enligt stycket bedöms giltigheten av bestämmelserna i ett äktenskapsförord enligt lagen i den fördragsslutande stat som skall tillämpas på makarnas förmögenhetsförhållanden då frågan blir aktuell. Om makarna upprättat ett äktenskapsförord t.ex. på grundval av dansk lag men senare i enlighet med artikel 3 a har avtalat att finsk lag skall tillämpas på deras förmögenhetsförhållanden, bestäms vid avvittringen som därefter förrättas giltigheten av äktenskapsförordets bestämmelser enligt finsk lag.

Bestämmelsen är motiverad för att äktenskapslagstiftningen i de olika nordiska länderna förhåller sig mycket olika till hurdana bestämmelser som är tillåtna i ett äktenskapsförord. Så är t.ex. många villkor som är möjliga enligt dansk lag ogiltiga enligt svensk lag. Genom bestämmelsen förhindras att makarna skall kunna kringgå tvingande bestämmelser i den lag som skall tillämpas på deras förmögenhetsförhållanden genom att i äktenskapsförordet ta in bestämmelser som inte är tillåtna enligt sagda lag.

Den bestämmelse som det redogjorts för ovan och som i sakligt hänseende motsvarar 131 § 2 mom. i äktenskapslagen blir i praktiken mycket sällan tillämplig. Om makarna t.ex. då de bor i Danmark upprättar ett äktenskapsförord på grundval av dansk lag, kan de i allmänhet i enlighet med artikel 3 a anses samtidigt ha avtalat att dansk lag skall tillämpas på makarnas förmögenhetsförhållanden. Den lag som skall tillämpas byts då inte, fastän makarna hemvist senare ändras till en annan fördragsslutande stat, om inte makarna på nytt avtalar om lagvalet. Det kan därför i allmänhet inte uppstå en situation där ett äktenskapsförord som upprättas enligt dansk lag skall bedömas t.ex. enligt finsk lag. Endast i den situation där makarna senare avtalar om tillämpningen av finsk lag bedöms

också frågan om giltigheten av äktenskapsförordets bestämmelser enligt finsk lag.

Artikel 4. Stycke 1 i artikeln innehåller bestämmelser om förutsättningarna för att ett lagvalsavtal och ett äktenskapsförord till formen skall vara giltiga. En sådan rättshandling är till formen giltig, om den då den företogs uppfyllde formkraven i lagen i den fördragsslutande stat som enligt artikel 3 eller 3 a var tillämplig på makarnas förmögenhetsförhållanden eller i lagen i den stat där makarna eller en av dem var medborgare. För ett äktenskapsförords del motsvarar bestämmelsen vad som för tillfället gäller enligt artikel 4 stycke 2 i den nordiska äktenskapskonventionen.

Formföreskrifterna enligt finsk lag för ett äktenskapsförord ingår i 42 och 66 § i äktenskapslagen. Formföreskriften för ett lagvalsavtal ingår för sin del i 130 § i äktenskapslagen.

I stycke 2 i artikeln ingår en bestämmelse för det fall att den lag enligt vilken lagvalsavtalet till formen skall bedömas saknar bestämmelser om formen för lagvalsavtalet. Detta är för tillfället läget för Islands, Norges och Danmarks del. Frågan om formen för ett lagvalsavtal är giltig bedöms då enligt formkraven för äktenskapsförord. Om alltså enligt stycke 1 norsk lag skall tillämpas vid bedömningen om huruvida ett lagvalsavtal till formen är giltigt, blir de bestämmelser i norsk lag tillämpliga som gäller formkraven för äktenskapsförord.

Stycke 3 i artikeln gäller giltigheten av ett äktenskapsförord eller ett lagvalsavtal gentemot tredje man. En sådan tredje man är t.ex. en makes borgenär. Enligt stycket kan en fördragsslutande stat göra giltigheten av ett avtal gentemot tredje man beroende av att avtalet eller äktenskapsförordet registreras enligt dess lag. Bestämmelsen motsvarar för ett äktenskapsförords del vad som också nu gäller enligt artikel 4 stycke 2 i den nordiska äktenskapskonventionen.

Artikel 4 a. I artikeln begränsas tillämpningsområdet för konventionens bestämmelser om makars förmögenhetsförhållanden. Enligt artikeln tillämpas dessa bestämmelser inte, om makar som avses i artikel 3 senare har tagit hemvist i en stat som inte är fördragsslutande stat. Om frågan om sådana

makars förmögenhetsförhållanden som har tagit hemvist annanstans kommer upp till bedömning i någon fördragsslutande stat, bedöms denna på grundval av övriga bestämmelser i den berörda staten. I Finland ingår dessa bestämmelser i 129—138 § i äktenskapslagen.

Den överenskomna begränsningen har ansetts motiverad, eftersom en tillämpning av de aktuella bestämmelserna i äktenskapskonventionen för sådana makars del som flyttat bort från de nordiska länderna skulle leda till tillämpning av lagen i en stat som ingendera parten på en lång tid haft någon nämnvärd anknytning till.

4 Lagförslag

1 §. Paragrafen innehåller en bestämmelse enligt vilken de bestämmelser i överenskommelsen om ändring av den nordiska äktenskapskonventionen som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft. Frågan om vilka bestämmelser som hör till området för lagstiftningen redogörs för i avsnittet som berör behovet av riksdagens samtycke.

2 §. I artikel 4 i den nordiska äktenskapskonventionen, sådan artikeln lyder ändrad den 26 januari 2006, ingår en bestämmelse enligt vilken var och en av de fördragsslutande staterna kan göra giltigheten av ett lagvalsavtal eller äktenskapsförord gentemot tredje man beroende av att avtalet eller förordet registreras enligt dess lag. I paragrafen bestäms därför de situationer där registrering av avtalet är en förutsättning för att det skall kunna åberopas.

Enligt 1 mom. i paragrafen skall makar vars hemvist är Finland registrera äktenskapsförordet så som föreskrivs i lagen om vissa personregister vid magistraterna (57/2005) för att avtalet skall kunna åberopas mot makes borgenär. Samma skall gälla ett sådant lagvalsavtal om tillämpning på makarnas förmögenhetsförhållanden av lagen i en annan fördragsslutande stat, med andra ord isländsk, norsk, svensk eller dansk lag. Saken skall vara så också i det fallet att avtalet ingicks då makarnas hemvist var i en annan fördragsslutande stat och oberoende av om avtalet registrerats i en annan fördragsslutande stat. Bestämmelsen motsvarar be-

stämmelserna i 135 § 2 och 3 mom. i äktenskapslagen och den syftar till att trygga möjligheterna för en makes borgenär att få vetenskap om verkningarna av eventuella avtal mellan makar.

Bestämmelser om förutsättningarna för registrering finns i 6 § om vissa personregister vid magistraterna.

I 2 mom. i paragrafen bestäms om verkningarna av en registrering av ett lagvalsavtal i situationer där borgenärens fordran har uppstått före registreringen av avtalet. Om makarnas hemvist vid uppkomsten av fordran var i Finland, skall man inte till en borgenärs nackdel kunna återropa en senare genomförd registrering. Till exempel i en situation där makarna efter att ha tagit hemvist i Finland tar upp en gäld skall borgenären kunna förlita sig på att hans eller hennes ställning inte senare ändras på grund av ett senare registrerat lagvalsavtal.

Den omständigheten att man inte kan återropa avtalet i förhållande till en makes borgenär betyder inte att avtalet vore ogiltigt. Frågan om ett avtal skall anses vara giltigt bedöms enligt lagen i den stat som enligt artikel 3 eller 3 a skall vara tillämplig på makarnas förmögenhetsförhållanden och frågan om ett avtal till formen skall anses giltigt bedöms enligt artikel 4. Obundenheten i förhållande till borgenären innebär närmast att frågan om vilken egendom som svarar för gälden och om en avvittring kan återvinnas på grundval av lagen om återvinning till konkursbo (758/1991) bedöms som om avtalet inte hade ingåtts.

3 §. I paragrafen har för tydlighetens skull tagits in en hänvisningsbestämmelse enligt vilken angående registrering av de avtal som avses i 2 § och om de uppgifter som införs i registret gäller vad som föreskrivs i lagen om vissa personregister vid magistraterna om motsvarande handlingar som avses i äktenskapslagen. På dessa frågor tillämpas alltså vad som bestäms i 3—5 § i nämnda lag.

4 §. Paragrafen innehåller en bestämmelse om bemyndigande att utfärda förordning. Närmare bestämmelser om verkställigheten av lagen skall kunna utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §. Lagen föreslås träda i kraft samtidigt som överenskommelsen träder i kraft vid en

tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president.

5 Propositionens konsekvenser

Makar vars förmögenhetsförhållanden lyder under den nordiska äktenskapskonventionens tillämpningsområde får en möjlighet att ingå avtal om vilken fördragsslutande stats lag som skall tillämpas på äktenskapets förmögenhetsförhållanden. På detta sätt får de samma ställning som de makar på vilkas förmögenhetsförhållanden tillämpas bestämmelserna i V avdelningen i äktenskapslagen.

De situationer där på makarnas förmögenhetsförhållanden tillämpas lagen i ett annat nordiskt land ökar i någon mån.

Propositionens konsekvenser för innehållet i Finlands rättsordning har refererats ovan.

6 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid justitieministeriet. Angående överenskommelsen om ändring av den nordiska äktenskapskonventionen har utrikesministeriet givit ett yttrande och dessutom har Finlands Advokatförbund givit ett yttrande med anledning av förslaget till proposition.

7 Ikraftträdande

Överenskommelsen träder i kraft den första dagen i den månad som infaller två månader närmast efter det att överenskommelsen har tillträtts av alla de fördragsslutande staterna. Lagen avses träda i kraft vid samma tidpunkt.

8 Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen godkänner riksdagen bl.a. de fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Bestämmelserna i artikel I och II i överenskommelsen om ändring av den nordiska äktenskapskonventionen hör till området för

lagstiftningen, eftersom den nordiska äktenskapskonventionen som satts i kraft genom lag ändras genom artiklarna. De gäller också omständigheter om vilka det enligt rådande uppfattning skall bestämmas i lag. Riksdagens samtycke är därför nödvändigt för godkännande av överenskommelsen.

Överenskommelsen innehåller inte bestämmelser som rör grundlagen på det sätt som avses i dess 94 § 2 mom. eller i 95 § 2 mom. Överenskommelsen kan godkännas genom röstmajoritet och lagförslaget om dess ikraftsättande kan godkännas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som ovan anförts och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås att

Riksdagen godkänner den i Stockholm den 26 januari 2006 ingångna överenskommelsen mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om ändring av den i Stockholm den 6 februari 1931 ingångna konventionen mellan Finland, Danmark Island, Norge och Sverige, innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelse om äktenskap, adoption och förmynderskap.

Eftersom överenskommelsens bestämmelser hör till området för lagstiftningen, förläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

*Lagförslag***Lag**

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i överenskommelsen om ändring av den mellan de nordiska länderna ingångna konventionen innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i den i Stockholm den 26 januari 2006 ingångna överenskommelsen om ändring av den i Stockholm den 6 februari 1931 mellan Finland, Danmark, Island, Norge och Sverige ingångna konventionen innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap (FördrS 20/1931) (*den nordiska äktenskapskonventionen*) gäller som lag sådana som Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Ett äktenskapsförord eller ett lagvalsavtal mellan makar som avses i artikel 3 i den nordiska äktenskapskonventionen och vilkas hemvist är i Finland kan inte åberopas gent-

emot en makes borgenär, om avtalet inte givits in till magistraten för registrering så som föreskrivs i lagen om vissa personregister vid magistraterna (57/2005).

Registrering av ett lagvalsavtal som avses i 1 mom. kan inte åberopas till skada för en sådan borgenär vars fordran har uppstått före registreringen av avtalet, om makarnas hemvist vid tidpunkten för fordrans uppkomst var i Finland.

3 §

Angående registreringen av de avtal som avses i 2 § och de uppgifter som införs i registret gäller vad som i lagen om vissa personregister vid magistraterna föreskrivs om motsvarande handlingar som avses i äktenskapslagen (234/1929).

4 §	5 §
Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag kan utfärdas genom förordning av statsrådet.	Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Helsingfors den 25 maj 2007

Republikens President

TARJA HALONEN

Justitieminister *Tuija Brax*

*Fördragstext***ÖVERENSKOMMELSE****Överenskommelse mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om ändring av konventionen mellan Finland, Danmark, Island, Norge och Sverige undertecknad i Stockholm den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap**

Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar har kommit överens om följande:

Artikel I

I konventionen mellan Finland, Danmark, Island, Norge och Sverige undertecknad i Stockholm den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap skall följande ändringar göras:

Artikel 3 skall ha följande lydelse:

På förmögenhetsförhållanden mellan makar som är och när de ingick äktenskapet var medborgare i fördragsslutande stat tillämpas lagen i den av staterna där makarna tog hemvist när de ingick äktenskapet.

Om båda makarna senare har tagit hemvist i en annan fördragsslutande stat och har varit bosatta där i minst två år, tillämpas i stället den statens lag. Om båda makarna tidigare under äktenskapet har haft hemvist där eller om båda makarna är medborgare i den staten, tillämpas dock den statens lag så snart de har tagit hemvist där.

Till konventionen skall fogas en ny artikel 3 a som följer:

Makar som avses i artikel 3 får avtala att lagen i en fördragsslutande stat där någon av dem har hemvist eller är medborgare när avtalet ingås skall tillämpas på deras förmögenhetsförhållanden. Ett sådant lagvalsavtal får ingås även före äktenskapet.

Om den ena av eller båda makarna under äktenskapet har tagit hemvist i en annan för-

dragsslutande stat, får makarna också avtala att lagen i den fördragsslutande stat där de båda senast samtidigt hade hemvist skall tillämpas.

Till konventionen skall fogas en ny artikel 3 b som följer:

Makes behörighet att råda över fast egendom, det som är likställt med sådan eller över bostad skall alltid bedömas enligt lagen i den fördragsslutande stat där den är belägen.

Till konventionen skall fogas en ny artikel 3 c som följer:

Ett byte av den lag som tillämpas på makarnas förmögenhetsförhållanden inverkar inte på rättsverkningarna av en rättshandling som har företagits tidigare.

Giltigheten av bestämmelserna i ett äktenskapsförord bedöms enligt lagen i den fördragsslutande stat som skall tillämpas på makarnas förmögenhetsförhållanden då frågan blir aktuell.

Artikel 4 skall ha följande lydelse:

Ett lagvalsavtal eller ett äktenskapsförord mellan makar som avses i artikel 3 och 3 a skall anses giltigt till formen i var och en av de fördragsslutande staterna om det då det ingicks uppfyllde formkraven i

1. den lag som enligt artikel 3 eller 3 a var tillämplig på makarnas förmögenhetsförhållanden eller

2. lagen i en fördragsslutande stat där makarna eller en av dem var medborgare.

Om lagen saknar formkrav för lagvalsavtal, bedöms giltigheten av ett sådant avtal enligt formkraven för äktenskapsförord.

Var och en av staterna kan göra giltigheten av ett lagvalsavtal eller ett äktenskapsförord gentemot tredje man beroende av att avtalet eller förordet registreras enligt dess lag.

Till konventionen skall fogas en ny artikel 4 a som följer:

Om makar som avses i artikel 3 senare har tagit hemvist i en stat som inte är fördragsslutande, är konventionens bestämmelser om makars förmögenhetsförhållanden inte tillämpliga.

Artikel II

Bestämmelserna i denna överenskommelse tillämpas inte, om makarnas äktenskap har upplösts eller makarna har beviljats hemskilnad innan överenskommelsen träder i kraft.

Artikel III

Överenskommelsen tillämpas inte på Färöarna eller i Grönland, men kan efter förhandlingar mellan det danska ministeriet för familje- och konsumentfrågor och övriga fördragsslutande staters justitieministerier sättas i kraft där, med de avvikelser som de särskilda färöiska eller grönländska förhållandena kan ge anledning till.

Artikel IV

De fördragsslutande staterna kan tillträda denna överenskommelse genom

a) undertecknande utan förbehåll för ratifikation eller godkännande, eller

b) undertecknande med förbehåll för ratifikation eller godkännande i förening med efterföljande ratifikation eller godkännande.

Ratifikationshandlingarna deponeras hos det svenska utrikesdepartementet.

Överenskommelsen träder i kraft den första dagen i den månad som infaller två månader närmast efter det att överenskommelsen har tillträtts av alla de fördragsslutande staterna. Det svenska utrikesdepartementet underrättar de fördragsslutande staterna om deponering av ratifikationshandlingarna och om tidpunkten för överenskommelsens ikraftträdande.

Artikel V

Originalexemplaret till denna överenskommelse deponeras hos det svenska utrikesdepartementet som tillställer varje fördragsslutande stat en bestyrkt kopia därav.

Till bekräftelse på detta har de undertecknande befullmäktigade ombuden undertecknat denna överenskommelse.

Som skedde i Stockholm

den 26 januari 2006

i ett exemplar på danska, finska, isländska, norska och svenska språken, och såvitt angår de svenska språken i två texter, en för Finland och en för Sverige, vilka samtliga texter har samma giltighet.

*Bilaga
Förordningsutkast*

Republikens presidents förordning

om sättande i kraft av överenskommelsen om ändring av den nordiska äktenskapskonventionen och ikraftträdande av lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i överenskommelsen

I enlighet med republikens presidents beslut, fattat på föredragning av justitieministern, föreskrivs:

1 §

Den i Stockholm den 26 januari 2006 ingångna överenskommelsen om ändring av den mellan Finland, Danmark, Island Norge och Sverige den 6 februari 1931 ingångna konventionen innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap (FördrS 20/1931) (*den nordiska äktenskapskonventionen*), vilken riksdagen har godkänt den 20 och republikens president har godkänt den 20 och beträffande vilken ratifikationsinstrumentet har deponerats hos Sveriges utrikesdepartement den 20 , träder i kraft den 20 så som därom har överenskommit.

2 §

Lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i överenskommelsen om ändring av den nordiska äktenskapskonventionen (/) träder i kraft den 20 .

3 §

De bestämmelser i överenskommelsen som inte hör till området för lagstiftningen är i kraft såsom förordning.

4 §

Denna förordning träder i kraft den 20 .